

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз операційних витрат (на прикладі
ВКФ «Агромарін»»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій

Войцих Анастасія Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Тетяна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Витрати є невід'ємною частиною будь-якого бізнесу, без них підприємство не зможе ані розвиватися, ані просто функціонувати. Для забезпечення рентабельності необхідно, щоб витрати були ефективними, тобто кожна витрачена гривня приносила прибуток. В сучасних економічних умовах, яким притаманні постійні зміни, підприємство повинно вміти швидко реагувати на зовнішні фактори ризику, щоб вносити зміни в свою діяльність. Тому в управлінні підприємством головними є процеси обліку, аналізу та контролю витрат господарської діяльності в цілому та в розрізі їх видів.

Теоретичну основу дослідження питань склали закони України, постанови, наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: Ф. Ф. Бутинець, П. М. Гарасим, В. А. Дерій, Н. А. Волкова, Г. І. Кіндрацька, А. Л. Коляда, В. Д. Кубік, В. С. Лень, Є.В. Мних, Н. М. Ткаченко, А. М. Турило, Т.С. Яровенко та інших.

Незважаючи на наявність значної кількості робіт, присвячених управлінню витратами операційної діяльності підприємств і організацій, теоретичні положення й методика управління витратами на підприємствах характеризуються недостатнім рівнем дослідження й вимагають удосконалювання. Це обумовлює важливість розробки теоретичних і методичних положень, пов'язаних з функціонуванням і розвитком системи управління витратами операційної діяльності, що враховують організаційно-економічні особливості підприємств.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є: дослідження та оцінка теоретичних положень методики, організації та практики бухгалтерського обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності.

Завдання дослідження. Щоб реалізувати поставлену мету, необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність та класифікацію витрат операційної діяльності, враховуючи різні підходи до трактування даного поняття багатьма вченими та науковцями;
- дослідити нормативно-правове регулювання та провести порівняльну характеристику;
- розглянути організаційно-економічну характеристику базового підприємства;
- дослідити методику бухгалтерського обліку операційних витрат та обґрунтувати напрямки удосконалення обліку;
- проаналізувати методику контролю операційних витрат;
- провести аналіз витрат операційної діяльності.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес організації і методики обліку та контролю операційних витрат на ВКФ «Агромарін».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу операційних витрат.

Методи дослідження. Щоб комплексно провести дослідження обліку операційних витрат було використано системний підхід до аналізу економічних явищ та процесів. При написанні кваліфікаційної роботи використовувались, як загальнонаукові, так і спеціальні методи пізнання: методи порівняння, логічного аналізу, індукції і дедукції, аналізу та синтезу.

Інформаційна база дослідження. При написанні роботи були використані законодавчі й нормативні документи, навчально-методичний матеріал з бухгалтерського та управлінського обліку, економіки підприємств, монографії, що присвячені обліку операційних витрат, звітність підприємства. Також значну кількість джерел представляють періодичні видання з відповідних дисциплін.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань) та 33-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 178 сторінок. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 14 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: *Особливості витрат операційної діяльності на прикладі ВКФ «Агромарін»*// Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу), 2018.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади обліку витрат операційної діяльності»* розглянуто сутність операційних витрат підприємства, класифікацію витрат, порівняльний аналіз національного та міжнародного досвіду обліку витрат.

У другому розділі *«Організаційно-методичні засади обліку операційних витрат на ВКФ «Агромарін»»* проаналізовано організаційно-економічну характеристику підприємства, облік собівартості виробництва підприємства, обліку витрат операційної діяльності, що не входять до собівартості продукції, шляхи вдосконалення обліку операційних витрат.

У третьому розділі *«Контроль, аналіз і економіко-математичне моделювання як інструмент підвищення ефективності операційних витрат ВКФ «Агромарін»»* проведено аналіз операційних витрат досліджуваного підприємства, економіко-математичне моделювання оптимізації операційних витрат, проаналізовано контроль операційних витрат.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. В економічній літературі по-різному трактують поняття «операційні витрати», кожна з наведених точок зору не мають змістовної різниці та залежать від того, на чому акцентує увагу автор. Тому проаналізувавши, ми отримали власну думку, що операційні витрати - це грошова форма витрачених за певний період

здіяних чинників виробництва, необхідних для здійснення підприємством своєї виробничої і реалізаційної діяльності.

2. Нами було розглянуті різні точки зору авторів стосовно класифікації витрат, що дає підстави вважати, що деякі існуючі в літературі класифікації містять певні недоліки, невирішені питання та дискусійні положення; інколи спостерігаються виділення класифікаційних ознак, які не є суттєвими. Але є загальноприйняті класифікації, які використовують підприємства, а саме найбільш детальною вона зазначена в положенні стандартів бухгалтерського обліку №16.

3. Розроблена порівняльна характеристика М(с)БО та П(с)БО 16. Найбільш принципові суперечності виявлено щодо класифікації та групування витрат діяльності. Існують суттєві розбіжності і при відображенні витрат майбутніх періодів у складі витрат.

4. Нами була розглянута діюча практика обліку та контролю операційних витрат ВКФ «Агромарін». Облік на підприємстві здійснюється згідно діючого законодавства України.

Дослідження ведення обліку та контролю основних засобів на ВКФ «Агромарін» дало змогу зробити акцент на наступних недоліках існуючої системи обліку та контролю:

- витрати, які пов'язані з судовими витратами підприємство відображає на 94 рахунку, але П(с)БО рекомендує дані витрати обліковувати на 92 рахунку;

- на підприємстві відсутня організаційна структура підприємства, а також система внутрішнього контролю, тільки якісь окремі повноваження.

Для усунення недоліків рекомендуємо:

- планування і бюджетування операційних витрат на основі формування стратегічних, поточних та оперативних планів (бюджетів);

- покращити програму «1С:Підприємство» за допомогою конфігурації «Виробництво для молокозаводів». СОРТУВАННЯ за рівнем жирності та інших якісних показників, санітарний контроль та контроль якості продукції, управління процесами сепарації молока і виробництва різних молочних продуктів, а так само безліч інших виробничих ділянок може бути оптимізована, щоб підвищити конкурентоспроможність і прибутковість підприємства;

- розробити організаційну структуру підприємства, оскільки вона є основою системи управління, яка визначає склад, підпорядкованість та взаємодію її елементів, здійснює його розподіл за підрозділами або впровадити розроблену автором організаційну структуру підприємства у пункті роботи 2.1;

- створити систему внутрішнього контролю та службу внутрішнього контролю, так як підприємство має географічне відокремлені філії, керівництво яких може приймати самостійні рішення, а директору необхідно отримувати достовірну та якісну інформацію.

5. Нині у зв'язку з економічною нестабільністю в Україні підприємству необхідно управляти операційними витратами. Проаналізуємо структуру та динаміку витрат операційної діяльності на ВКФ «Агромарін».

В загальній структурі витрат у 2018 році найбільшу частку займає собівартість продукції 78,94%, витрати на збут 12,1%, адміністративні витрати 7,61%, інші операційні витрати 0,8%.

Аналіз показав, що з ростом рівня матеріаломісткості продукції на підприємстві на 0,02 грн, що призвело до перевитрат матеріальних ресурсів, тобто збільшення собівартості продукції на 999 тис. грн. Таким чином, аналізоване підприємство має змогу збільшити обсяг реалізації продукції на 15858,71 тис. грн за умови доведення матеріаломісткості продукції до рівня попереднього року.

На наступному етапі нами було досліджено, що підприємство має негативну тенденцію до перевитрат на оплату праці, а саме на 1459, 993 тис. грн. Показник трудомісткості також збільшується з 11,219 коп. до 14,142 коп. у 2018 році.

6. На заключному етапі нашої роботи ми побудували трендову модель показника собівартості продукції за період 2009-2018 рр. та зробили прогноз на 2019 р та 2020р. Отримана трендова модель досить точно відображає сформовану тенденцію, тому її можна використовувати для аналізу та прогнозу, оскільки коефіцієнт детермінації був близько до 1. Дане дослідження показало, що якщо збережеться тенденція, яка слалася у 2009-2018 рр. собівартості продукції, то можна очікувати, що в 2019 році собівартість продукції зросте та складе 40209,15 тис. грн, а в 2020 році – 58842,1 тис. грн. В 2019 році сума адміністративних витрат складе 3861,06 тис. грн, а в 2020 році – 4013,02 тис. грн. Даний прогноз на декілька років вперед допоможе більш гнучко розраховувати витрати і уникати перевитрати коштів.

Формування системи управління витратами операційної діяльності є одним з важливих шляхів забезпечення фінансової стабільності та економічного розвитку підприємства на ринку, досягнення його стратегічних, тактичних і оперативних завдань.